

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MIDITATIE

JEZUS EN ZACHEÛS

... en zeide tot hem: Zacheüs! haast u, en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven.

Lucas 19:5b

Zacheüs zit aan de goede weg! Want Jezus zou door die weg voorbijgaan! En nee, Jezus gaat niet voorbij aan Zacheüs, die in een wilde vijgeboom is geklommen, omdat hij Jezus wilde zien. Het wordt vindenstijd voor Zacheüs. Het wordt een ontmoeting, die niet alleen onvergetelijk voor hem zal worden, maar die een voor alle eeuwigheid beslissende wending in zijn leven zal brengen.

En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende, zag Hij hem. Jezus ziet naar boven! Hij wil Zacheüs zien en zaligmaken. Want deze tollenaar in die vijgeboom is een van de gegevenen Zijns Vaders. Op Zijn program stond ook zijn naam geschreven door de Vader der lichten. Ik zal genadig zijn, die Ik genadig ben, en Ik zal Mij ontfermen, dien Ik Mij ontfermen zal! Hier regeert de genade, koninklijk vrij! Hoor maar: En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende, zag Hij hem, en zeide tot hem: Zacheüs! Wat is dit groot! Jezus richt Zijn oog bepaald op Zacheüs. Hij spreekt hem persoonlijk aan. Hem, Zacheüs, de tollenaar, de man, die alleen maar dacht aan geld en goed. Wat moet er wel niet door Zacheüs zijn heengegaan? Hij, Jezus, Hij kent mij; Hij weet wie ik ben; Hij noemt mijn naam!

Misschien weet u daar wel iets vanaf! Dat u zich persoonlijk door het Woord van God, en daarom door de Heere Zelf wist aangesproken. Dan ervaren wij dat van binnen, dan gevoelen wij het in ons hart. Dat de Heere onze naam noemt en zegt: „u, die dé zonde koestert in uw hart; u, die geen lust hebt om Mij te vrezen; u, overspeler; u, vroom-prater; u, schijn-christen; Ik ken jou, Jan, Willem, Maria.

Kennen wij dat bij ervaring? Dat de Heere ons persoonlijk aansprak, ons bij de naam noemde? Zo, dat we Zijn Woord niet meer van ons af konden schudden? Zo, dat Zijn Woord ons vast greep en vast hield? Dat is toch nodig, nietwaar? Zolang het nog zo in het algemene blijft, dan kunnen wij de waarheid toestemmen en bijvallen maar dan is zij nog geen waarheid voor ons hart geworden, zodat ze ons vrij maakt van de leugen, waarin wij van nature verstrikt zijn. En dat hebben wij onmisbaar nodig. Dat het Woord van God, door de kracht van de Heilige Geest, indaalt in ons hart. Zodat we er niet meer onderuit kunnen, alsof de dominee alleen voor mij spreekt.

Zullen we er ons niet biddend toe zetten, om Gods Woord te beluisteren, als tot ons persoonlijk gericht? Want zo bedoelt de Heere het toch. En zullen we ook niet vergeten, dat de drie-enige God al eed-zwerend boven ons heeft gestaan, toen wij nog niet wisten, dat we bestonden en dat Hij ook toen al onze naam heeft genoemd: Jan, Willem, Maria.

... En zeide tot hem: Zacheüs! haast u en kom af; want Ik moet heden in uw huis blijven! Zacheüs, aarzel niet om uw deur voor Mij te openen, want Ik wil met u handelen naar het welbehagen van Mijn genade!

Wat moet het Zacheüs wonderlijk te moede zijn geweest: Jezus, Die hem bij zijn naam genoemd heeft, Die hem blijkbaar kent en dus alles van

hem afweet, Die zijn hele zondige leven doorgrondt, die Jezus wil nu intrek in zijn huis nemen.

Haast u, Zacheüs, om uw deur voor Mij te openen. Laat Mij binnen in uw zondige hart, in uw zondige huis! Haast u, Zacheüs, want zo wil Ik het! Vandaag bij u, en bij niemand anders! Want Ik moet heden in uw huis blijven!

Maar, Heere Jezus, hoe kan dat? Bij mij intrek nemen? Gij bij mij? Maar dat kan niet. Dat is onmogelijk. Gij, de Heilige, de Reine, bij mij, de onheilige, de vuile. Nee, dat kan niet! Wij passen niet bij elkaar! Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens!

Maar de Heere zegt: „toe, Zacheüs, haast u nu! Nu geen tegenwerpingen meer! Zacheüs, Ik ken u, Mijn Vader gaf u aan Mij! Ik ga Mijn bloed ook voor u storten! Zacheüs, u ontdekt in uw hart reden voor de toorn en de wraak van God, die ge u hebt waardig gemaakt. Maar Ik vind in Mijn hart reden om u genade te bewijzen! Zacheüs, haast u nu en kom af, want Ik moet heden in uw huis blijven! Ik moet! Hoort ge het, Zacheüs? En als Jezus zegt: „Ik moet!”, dan moet het! Dan kan niets Hem nog tegenhouden. Ook Zacheüs niet! Zie maar: En Zacheüs haastte zich en kwam af, en ontving Hem met blijdschap.

Zacheüs, de tollenaar, de zondaar, de onreine, hij komt uit de boom, zoals hij is, en zo mag hij Jezus met blijdschap in zijn huis ontvangen. Zo wil Jezus tot hem komen. Hij behoeft zich niet eerst op te knappen. Hij behoeft niet eerst een beter mens te worden. Kom af, Zacheüs, zoals ge zijt, als Zacheüs, als tollenaar, als zondaar. Als ge zo komt, dan wil Ik nog heden in uw huis blijven!

Dat zegt de Heere nu ook tegen ons! Daar wacht de Heere op, dat we naar het noemen van onze eigen naam luisteren, dat we onze eigen naam aanvaarden, onze zondaars-naam. Dat we capituleren voor God, zodat we het niet meer van onszelf, van onze vroomheid verwachten, maar dat we buigen in zelfveroordeling. Als ge het vanmorgen, vanmiddag, vanavond moogt doen, dan kom Ik nog heden, zegt de Heere!

Gezegende Zacheüs, die zo geroepen wordt! Die zo moogt afkomen om Jezus te ontvangen! Maar oneindig veel meer nog: gezegende Heere Jezus, Die zo met een onreine Zacheüs wilt handelen! Zaligmaker van zondaren, Die Uw bloed gaat storten, hebt gestort voor onreinen, voor tollenaars, voor vijanden! Gij zijt veel scherper dan de mensenkinderen; genade is uitgestort op Uw lippen; daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid!

Daar is dan Jezus met Zijn discipelen bij Zacheüs in huis! Nee, Zacheüs, het is geen droom! Het is heerlijke werkelijkheid! Ja, verwonder u nu maar, en smelt maar weg in aanbidding, en geef maar vierdubbel terug wat ge door bedrog hebt ontvreemd, en wandel nu maar in vreze de tijd uwer inwoning! En heb nu maar heimwee naar de toekomst, waarin ge zonder zonde God moogt dienen dag en nacht in Zijn tempel!

En het moge u, die dit leest aanmoedigen om maar aan de weg te vertoeven, waarlangs de Heere voorbijkomt. En om onze eigen naam, onze zondaarsnaam te aanvaarden en voor Gods Aangezicht te spellen. Om het op Gods tijd en wijze zalig te ervaren: „Ik moet heden in uw huis blijven!”

De Heere heeft toch meer dan één zegen!

Vlietstra

VAN DE ADMINISTRATIE

Enkele verzoeken ontvingen wij, wanneer en waar de 1e Ontmoetingsdag in 1978 D.V. zal worden gehouden. Dit zal zijn zaterdag 1 april a.s. te Sliedrecht op de bekende plaats. Ds. Blom zal t.z.t. daar wel uitvoeriger over berichten. Wij hopen elkander dan weer in grote getale te ontmoeten.

Ons werk blijft rustig voortgaan, vijf nieuwe abonnees konden wij weer noteren, terwijl wij aan giften ontvingen f 362,25 w.o. een gift van f 100,- door A. de W. te A. Voor de school te Dundas ontvingen wij f 25,- van J. D. te A. Voor alles onze dank. Wie verblijdt ons een volgende maal?

Adm. Bewaar het Pand: Kwartelstr. 74, Alphen a/d Rijn giro 704350 v.d.L.

VAN DE REDAKTIE

1. Ontmoetingsdag te Sliedrecht-centrum — Deze zal D.V. worden gehouden op zaterdag 1 april a.s. Aanvang half 11 v.m.. In de morgen-samenkomst zullen spreken de predikanten Blom, Slagboom en Beekhuis, in de middagsamenkomst de predikanten Van der Ent, Vlietstra en Tanis. Laat deze korte mededeling genoeg zijn om velen op te wekken voorbereidingen te treffen voor het bezoeken van deze ontmoetingsdag.

2. Accept-girokaart — Het blijkt nog niet mogelijk in dit nummer de girokaart in te sluiten. Het ziet er naar uit, dat dit in het volgende nummer kan gebeuren.

3. School voor Dundas en Hamilton — Op rekening 34.13.58.053 van de Rabobank te Meerkkerk (postrekening van de bank 129785) werd overgeschreven een bedrag van f 25,— als gift van W. P. D. E. Hartelijk dank. Het doet goed, dat er nog steeds giften voor dit doel binnenkomen. B.

CATECHISMUS, LEERBOEK VAN DE ORDE DES HEILS

ZONDAG 40

In deze zondagsafdeling wordt het zesde gebod behandeld, waarin de Heere zegt: „Gij zult niet doodslaan.” En dat is het gebod, waarin het leven van onze naaste, door de God des levens, Die het leven geeft, beschermd wordt. Want het tijdelijke leven is van grote betekenis, daar de Heere het schenkt tot voorbereiding van het eeuwige leven. Het is voor elk mens de tijd der genade, de dag der zaligheid. En de aarde is vol van Gods goedertierenheid om er door geleid te worden tot bekering.

Het is een gebod, dat de Heere gebiedt vanuit het Verbond der genade, waarin de kracht is dit gebod ter harte te nemen, om Hem te bidden voor dat kwaad, waartoe elk mens in staat is, bewaard te mogen worden. Want met wat goede voornemens kunnen wij het niet staande houden, tegenover de boosheid van ons verdorven bestaan.

De Heere eist van mij, dat ik mijn naaste noch met gedachten, noch met woorden of enig ge-laat, veel minder met de daad, door mijzelf of door anderen ontere, hate, kwetse of dode! Waaruit blijkt, dat het kwaad van de doodslag opkomt uit ons verdorven bestaan in onze gedachten. En begrijpelijk, want de mens heeft zijn denken door te luisteren naar de vorst der duisternis in vijandschap gesteld tegenover de God des levens, door metterdaad het leven Gods in zijn ziel met God te doden. Zodat vernieling en ellendigheid is in onze wegen, wat de voeten vaardig maakt om bloed te vergieten. Waarom

wij Gods hartvernieuwende genade nodig hebben, tot het hartelijk liefhebben van het gebod des levens. En dan staat, door de genade des Heeren, spraak en gelaat onder Zijn heerschappij, om er door bewaard te worden, het kwaad van die indroefte daad van vijandschap niet uit te leven. Maar dat is nog niet voldoende voor een innige samenleving, die alleen verkregen kan worden door het afleggen van alle wraakgierigheid. Opdat we elkanders tijdelijke, geestelijke en eeuwige belangen zouden behartigen. En daartoe hebben wij de innerlijke en innige samenleving der liefde te zoeken bij de Heere, waartoe wij door het Woord des Geestes worden aangedreven. Daarom de Overheid het zwaard draagt om de doodslag te weren. Want de Schrift zegt: „Wie des mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden.”

Het wordt ons in de Schrift op het hart gebonden, dat Hij alle boosheid en bitterheid straft, daar de majesteit van Gods rechtvaardigheid dat niet kan verdragen. En daarom kan deze boosheid en bitterheid alleen door wederbarende genade verbroken worden. Want uit dat nieuwe leven krijgt het hart de Heere en zijn naaste lief. Het zijn twee zaken die wel van elkander onderscheiden zijn, doch niet te scheiden. In de liefde tot de Heere en Zijn dienst is ook de liefde tot onze naaste, om zijn heil en zaligheid te zoeken. Waarom dan ook in de tweede vraag de wortel van de doodslag belicht wordt.

Het gaat hier nu om de wortel der ongerechtigheid. Al is het de keus van het leven dat uit de Heere is en de bede van het hart, heilig voor de Heere te leven, is er niet de minste verandering door ontstaan in ons verdorven bestaan. Wat ons duidelijk blijkt uit dit woord: „Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde.” Vanwege de verdorvenheid die opwelt uit ons verdorven bestaan, die de oprechten voor hun rekening nemen, betuigen zij het een innige smart vanuit het nieuwe leven der genade: „maar met het vlees dien ik de wet der zonde.” Wat wij dus niet kunnen afschuiven op de verdorvenheid van de oude mens, waartoe wij geneigd zijn tot schade van het geestelijke leven.

Hier wordt het ons betuigd, dat God de wortel van doodslag, als nijd, toorn en wraakgierigheid, haat en zulks meer, voor een doodslag houdt. En zolang wij zijn in het lichaam der zonde is dat voor het nieuwe leven een oorzaak van smart, wat steeds meer besef geeft van onze diepe val in Adam. En op de vraag: „Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?” is geen antwoord. Maar wel is er antwoord op deze vraag: „Aangezien wij naar het rechtvaardig oordeel Gods tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben, is er enig middel, waardoor wij deze straf ontgaan mochten en wederom tot genade komen?”

Het is een vraag, die ons daarna leidt tot dit antwoord: „Onze Heere Jezus Christus, die ons van God tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en tot een volkomen verlossing geschonken is.” Maar voor het zijn in het lichaam der zonde is aan deze zijde van het graf geen verlossing. Maar desniettemin zegt de apostel tot roem van de Heere: „Ik dank God door Jezus Christus, onze Heere. Zo dan ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde.”

Maar in de wortel der ongerechtigheid worden de gelovigen in de gemeenschap met Christus gekruist, gedood en begraven. En toch, zodra we in die beleving verzwakken en verachten, komt de wortel der ongerechtigheid weer tevoorschijn. Zodat wij daarin afhankelijk zijn van de gekruiste Christus. En bij het drukken van de schuld die bekend en beleden wordt voor de Heere, omtrent de wortel der ongerechtigheid, wordt het hart door de bedekkende gerechtigheid van Christus vervrijmoedigd in het smeken om Gods zoete gunst en zalige gemeenschap aan de troon der genade. Want in dat leven kan en wil men niet heen werken over het kwaad van de wortel der ongerechtigheid. Want de Heere wil in ons belang, dat wij daaronder zuchten en daarover wenen. En dat wordt ons door de Schrift belicht met dit woord: „En niet alleen dit, maar ook wijzelf, die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelf zeg ik, zuchten in onszelf, verwachtende de aanneming tot kinderen namelijk de verlossing onzes lichaams.”

Want de begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn in de heerlijkheid des Vaders is zeer verre het beste.

Maar het is niet genoeg, dat wij met onze naasten zoals voorzien is, door de inbindende kracht van Gods genade, niet doden; op het verbieden van het kwade volgt het gebod dat wij onze naaste liefhebben als onszelf en jegens hem geduld, vrede, zachtmoedigheid, barmhartigheid en alle vriendelijkheid bewijzen, zijn schade, zoveel als ons mogelijk is, afkeren en ook onze vijanden goed doen.

Daar de Heere Jezus de wet van het verbroken werkverbond niet alleen in Zijn lijdelijke, doch ook in Zijn dadelijke gehoorzaamheid heeft verheerlijkt, kon Hij ons het vermaak en de kracht schenken, om iets van die beleving te betrachten. Want Hij toch heeft welmenend gezegd tot een gemengde schare: „Neemt Mijn juk op u en leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen.”

Het is door de innerlijke geloofsgemeenschap met Christus, dat de kracht der zonde gebroken wordt in het hart. Om het alsdan van Hem te leren onze naaste lief te hebben als onszelf. Want in het geloof, dat door de liefde werkt, krijgt de mens zijn eigen ziel en zaligheid lief en uit kracht daarvan ook die van een ander. En dat vervult het hart met een innig medelijden omtrent degenen, die voortleven in hun onbekeerlijkheid. Waarvan de beleving ons alleen door de Heere Jezus geleerd kan worden. En in Zijn zachtmoedigheid en nederigheid is de beleving van de verschillende deugden die hier genoemd worden. „Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft, ons een exempel nalatende, opdat gij Zijn voetstappen zoudt navolgen; Die als Hij leed niet dreigde; maar gaf het over aan Dien Die rechtvaardig oordeelt.”

Het goede is alleen in de Heere te bekomen, want ons verdorven bestaan welt boosheid en bitterheid op, al is het dat het door de inbindende kracht van Gods algemene genade voor de mens verborgen blijft. De aardse rechter kan niet oordelen over de gedachten des harten, maar de Heere kent het hart en proeft de nieren. Alleen door de genade van de Heere Jezus is het mogelijk alle wraakgierigheid af te leggen, want Hij zegt in Zijn Woord: „Zo leg dan af alle kwaadheid, en alle bedrog, geveinsheid en nijdigheid en alle achterklappingen; en als nieuw geboren kinderkens zijt zeer begerig naar de redelijke onvervalste melk, opdat gij door deze moogt opwassen, indien gij althans gesmaakt hebt, dat de Heere goedertieren is.” En zo niet, dan leeft u nog voort in uw onbekeerlijkheid, „niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekering leidt.” En dat is de vreselijke onwetendheid die de mens ten verderve voert.

Soest.

R. Kok

GENERALE SYNODE 1977 10

Er is een instructie van de P.S. van het Zuiden om art. 4 K.O., sub 4A2, eerste alinea, te wijzigen. Dit betreft het beroepen van een predikant of beroepbaar gesteld kandidaat uit een kerkgemeenschap in het buitenland. Er is een procedure voor, maar de P.S. wil die zien gewijzigd. De synodale commissie heeft er een rapport over uitgebracht, waarin een voorstel wordt gedaan in afwijking van de instructie. De voorzitter stelt beide aan de orde. Er blijkt verschil van gevoelen over deze zaak te bestaan.

Op voorstel van Ds. J.H. Velema wordt deze terugverwezen naar de commissie.

Na een pauze vraagt het rapport van de deputaten voor de evangelisatie aller aandacht. Vele onderwerpen komen in dit rapport aan de orde.

Zonder de bijlagen is het een rapport van 14 folio blz. Er hoort bij een rapport van 3 blz. van de commissie.

Uit de bespreking die volgt releveren we het volgende:

Diaken Van Dieren acht het wel een wat al te kostbare zaak om een vrijgestelde voor de evangelisatie te benoemen. Dat kost f 70.000,- per jaar. Hij vraagt onder wiens verantwoordelijkheid de evangelisatie-arbeiders werken.

Ouderling Drieënhuizen zegt o.a., dat er z.i. een vrijgestelde moet komen.

Ds. Beekhuis brengt ter sprake de arbeid op

Rozenburg en het niet collecteren voor de evangelisatie.

Ds. de Romph vraagt of het aanstellen van een vrijgestelde wel te verwezenlijken is. Hij stelt verschillende vragen, zoals: hoe staat de werker in het Botlekgebied tegenover de glijdende werkweek? Wordt in Rozenburg weer een industrie-predikant aangetrokken?

Ouderling Van Wijngaarden maakt opmerkingen over de financiële regeling voor de evangelisten, over het stellen van prioriteiten en over de instelling van een deputaatschap kerk en bedrijfsleven.

Ds. Vlietstra ondersteunt het voorstel voor een vrijgestelde.

Rapporteur Ds. Steenbergen zegt, dat uit financiële overwegingen voorgesteld wordt een part-time vrijgestelde in dienst te nemen.

Dan komt nog deputaat Ds. Van Smeden aan het woord en na hem anderen.

Het is intussen avond geworden en tijd om de dag te sluiten en dat gebeurt.

Het wordt 9 september. De synode-leden zijn op tijd present.

Na opening van de vergadering op de gebruikelijke wijze komt het rapport omtrent de evangelisatie weer aan de orde.

De commissie stelt o.a. voor uit te spreken dat de vrijgestelde een predikant dient te zijn, zo mogelijk met ervaring in het evangelisatiewerk, die geacht mag worden het vertrouwen van de kerken te hebben.

Ds. Ribbers wil de laatste zin zien geschrapt. Er komen nog andere voorstellen.

Tenslotte komen de voorstellen van de commissie in stemming. Er wordt een en ander gewijzigd en aangevuld. In hoofdzaak wordt besloten, zoals de commissie had voorgesteld.

Hierna wordt de hierboven genoemde instructie van de P.S. van het Zuiden weer aan de orde gesteld en spoedig afgehandeld overeenkomstig het nadere voorstel van de commissie. Het rapport van deputaten voor het contact met de kerkjeugd is nu aan de beurt. De synodale commissie kon niet komen tot een eensluidend rapport. Vandaar dat er een meerderheidsrapport is en een minderheidsrapport, aanvankelijk alleen ondertekend door de schrijver van dit artikel. Maar toen deze zaak aan de orde kwam deelde Ds. Bouw, die als plaatsvervangend lid van de synode in de commissie zitting had gehad, mede, dat hij zich stelde achter het rapport van de minderheid. Hij wist tevoren niet hoe zijn positie in de commissie was, omdat hij een ander synodelid verving, die tot lid van de commissie was benoemd, maar de vergaderingen van de synode niet meer kon bijwonen wegens zijn verblijf in het buitenland.

Ouderling Westerhof houdt een langdurig betoog. Hij vindt het rapport verdrietig. Hij releveert verschillende gegevens en gaat in op de commissie-rapporten. Hij heeft geen waardeering voor het minderheidsrapport en vraagt of het niet mogelijk was geweest dit in te bouwen in het meerderheidsrapport. Hij brengt ook nog de jeugdappeldag te Driebergen ter sprake.

Ouderling De Geus wijst op wat er indertijd door ons, ondertekend met B., in Bewaar het Pand geschreven is. Het betreft een artikel, getiteld Na de Generale Synode in het nummer van 7 augustus 1975. We willen het bewuste gedeelte afschrijven: maar dat moet wachten tot de volgende keer.

B

HET BOEK ESTHER

4. Het pleidooi voor de troon!

Esther 8 - 10

Haman is gevallen!

Hij heeft moeten zwichten voor de God van hemel en aarde. En zijn val was groot. God heeft hier reeds de rollen omgekeerd, want Mordechai werd verhoogd.

Ahasveros gaf aan Esther het huis van Haman, aan. Mordechai Haman's ring. Zo werd Mordechai's konings grootvizier en Esther stelde hem aan over het huis van Haman zijn zeggenschap te doen gelden. Ahasveros wist nu ook van de nauwe verwantschap tussen zijn vrouw en Mordechai en wat Mordechai voor haar is geweest. Hier rijst ver boven Esther en Mordechai uit: Jezus Christus!

Christus is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Hij heeft van de Vader volmacht gekregen op grond van Zijn kruisverdienste om over de machten der hel te heersen en die te zetten

tot een „voetbank Zijner voeten”! En daarbij schakelt Christus Zijn volk in tot het grote of-fensief, zoals ook dit nader zal blijken.

Al de lijnen in dit schone boek van Esther zien we uitlopen op de verlossing van het volk der Joden en in wijd perspectief op de grote dag der verlossing van Christus' bruidkerk!

Bij al de wondere bemoeienissen des Heeren met Zijn volk lag er nog het gruwelijke bloedplak-kaat van Haman. O, hoe ging het lot van het volk Esther ter harte. Zij kan niet rusten voor dat deze ernstige zaak voleindigd is: het levens-behoud van haar en van haar volk.

Wenend valt zij voor de voeten van haar man, de koning. En weer reikt hij haar de gouden scepter toe. Zo verkrijgt zij grotere vrymoedig-heid om verder voor haar volk te spreken.

Een ontroerend pleidooi houdt zij voor hem, dat hij toch de boosheid van Haman, de Agagiet, zou wegnemen door een geschrift te doen uitgaan, dat het verdelgingsedict zou herroepen worden. „Want hoe zal ik vermogen, dat ik aanzie het kwaad, dat mijn volk treffen zal, en hoe zal ik vermogen, dat ik aanzie het verderf van mijn geslacht?”, zo sprak zij.

En ziet, meer dan Esther is hier!

Denken we hier niet aan Hèm, Die aan 's Vaders rechterhand gezeten, pleitend is voor Zijn kerk in het strijdperk? O, hoe gaat de nood en het welzijn van Zijn volk Hem ter harte. Hij draagt het op Zijn Middelaarshart. Hij zal hun recht uitvoeren en al hun zaken uitrichten!

Rijk is nu de uitkomst van Esther's pleidooi. Wat deed de koning? Wel, hij gaf deze zaak in handen van Esther en Mordechai, om voor de oplossing van het probleem te zorgen. Want zonder meer kon het bloedplakkaat van Haman niet ingetrokken worden, naar de wet van de Meden en Perzen.

Kon Esther en Mordechai dit dan oplossen? Neen, niet door eigen wijsheid. Maar God gaf hun die.

Een geschrift werd opgesteld, zó, dat het als een TEGENEDICT werd gesteld tegen het eer-ste, het bloedplakkaat, met deze inhoud, dat op die dertiende Adar, de dag der uitmoording, al de Joden gelegenheid verkregen zich tegenover hun moordenaren te verdedigen en voor hun le-ven te vechten.

En dit is gebeurd. De koning heeft het tegen-edict bekrachtigd en in zijn naam zijn de lopers uitgegaan om de blijde tijding te brengen!

Worden we hier niet als vanzelf bepaald bij een verhevener TIJDING? De blijde boodschap van het Evangelie voor schuldige zondaren. „Het ge-trouwe Woord, aller aanneming waardig, dat Je-zus Christus in de wereld gekomen is om zonda-ren zalig te maken”! I Tim. 1 : 15.

Heeft die boodschap al voor U, lezer(es), alle waarde gekregen? Hebt U zich leren kennen als de „voornaamste” der zondaren? Want dit zegt Paulus erbij: „van welke ik de voornaamste ben.” Hebt u ingezien, te liggen onder 't edikt des doods?

En is U aan de weet gekomen, dat het allerbe-langrijkste in die boodschap is, dat de heilige God Zijn genade en gunst kan wegschenken, ter-wijl tóch Zijn recht is gehandhaafd? Genade in recht verheerlijkt! Ja, dat is geschied, want Christus heeft aan dat recht voldaan, voor al de Zijnen bteaald, het rantsoen gebracht.

Maar geldt dit ook voor mij? Zo vraagt mis-schien een heilbegerige lezer of lezeres, die te doen heeft gekregen met „het edict des doods”. Ja, Christus heeft de volkomen verlossing aan-gebracht. Maar voor hun waarneming is het zo, dat zij niet durven zeggen, dat zij een Borg voor ziel hebben en zo niet kunnen sterven. O, die „boosheid van Haman” worden zij al meer ge-waar in hun hart. Ja, is uw zaak voor uzelf een hopeloze zaak geworden? Wel, dan is er één weg: Uw zaak in handen te geven van die grote hemelse Advocaat! „Die Man zal niet rusten, tenzij dat hij heden deze zaak voleindigd heb-be.” (Ruth 3 : 18).

v. L.

Televisie - vuilnis

Misschien is dit opschrift voor de lezer wat vreemd aandoend. Dit woord is een zeer vrije vertaling van een titel van het engelstalig boek, geschreven door Gregg Lewis. In een zeker blad werd een recensie daarover gegeven, vergezeld met feiten door de schrijver vermeld.

De feiten welke daarin voorkomen spreken voor zichzelf en zijn waarschuwend voor ons allen, met degenen die het bezit van een televisie in hun huizen met allerlei redenen omkleed trach-ten goed te praten.

„Langzamerhand wordt de negatieve invloed en uitwerking van de televisie op de Ameri-kaanse jeugd erkend door steeds meerdere ouders, onderwijzers en al degenen die be-gaan zijn met het welzijn van de samenleving. Sex en gewelddadigheid overheersen wat tijd betreft de televisieprogramma's. Meer en meer, al wordt uitdrukkelijke sex en gewelddadigheid niet getoond, heeft een televisie een verwoes-tende invloed op het huisgezin. Verderfelijk voor de gedachtengang der jongeren en voor de band van het gezinsleven. De schrijver toont aan in bijzonderheden de gedragsveranderingen en morele opvatting van jongeren, zowel als van volwassenen. Dat betekent dat de televisie, de gewoonten, de houding, de waarde, de tra-ditie door ouders, door de kerk en de kerkelijke leiders onderwezen, totaal anders onderwijst. Televisie maakt degenen die daar gebruik (mis-bruik) van maken vele uren van elke dag pas-sieve in plaats van actieve menselijke wezens. Het indringende „zien” heeft zulk een ontzet-tende uitwerking op de mens, dat het vooral de jeugd niet alleen maar ook ouderen zo be-invloedt, dat hun gehele levenspatroon ver-andert.

Er is vastgesteld dat een kind, betoverd door de televisie, op een leeftijd van vijf tot vijftien jaar 13.000 gewelddadige moorden ziet!

Bij een kortgeleden gehouden onderzoek bleek, dat tijdens een week televisie in de verschillen-de uitzendingen in een grote Amerikaanse stad 7.887 daden van geweld en 1.087 dreigingen van geweld werden vertoond. Een gevangene in een van de grootste en zwaarst bewaakte gevangenissen beweert dat televisie de school is voor misdadigheid. Hij ondervroeg 208 van zijn medegevangenen en kwam tot de konklusie dat negen van de tien gevangenen hun misda-dige praktijken door nieuwe en verbeterde slu-wigheden hadden geleerd door middel van tele-visie kijken. Vier van de tien gebruikten de methode van gelijke televisie-misdaden.

Televisie heeft de jeugd totaal veranderd. De kinderen van de vorige generatie, brachten de meeste tijd door met spelen of knutselen, maar de tegenwoordige jeugd zit gekluisterd aan het televisiescherm. Het is bijna ongelooflijk; maar bij een onderzoek bleek dat bijna de helft van de 12-jarigen zes of meer uren per dag televisie keek.”

Ook in Engeland worden dezelfde gevaren van de televisie door een artikel in het maandblad van de Free Presbyterian Church of Scotland onder de aandacht gebracht. Het artikel be-sluit: „De invloed van televisie is enorm. Waar programma's welke een aureool verle-nen aan, of romantisch voorstellen van het kwade, daar is niets meer te verwachten dan nog groter kwaad. Van welk groot belang is dat het toezicht op de voorlichting van de mas-sa alleen maar geplaatst werd in handen van de meest verantwoordelijke personen, anders is de mogelijkheid tot verwezenlijking van het kwaad buiten elk bereik.”

Spreekt niet de geschiedenis boekdelen over dezelfde gevaren, die al was het niet in de vorm van televisie, omdat deze nog niet was uitgevonden, maar in wezen toch hetzelfde; zoals: schouwspelen, toneel en bioscoop enz.?

Heeft A. Kuyper niet ernstig gewaarschuwd tegen soortgelijke gevaren? Hij zag het toneel als stelselmatig onwaarachtig en derhalve voor de christen ongeoorloofd. Reeds de kerkvaders in de oude christelijke kerk waarschuwden. Tertullianus noemde het schouwspel het do-mein van schaamteloosheid, waar ieder dult, wat ergens anders door niemand wordt geduld.

Het „televisieprobleem” is nooit los te den-ken van het verleden en staat niet op zichzelf. Daaraan is veel meer verbonden dan men op-pervlakkig ziet. Het is door de verfijnde vorm en de indringende aard een kristallisering van

de macht der „wereld”, welke helaas steeds meer veld wint. Wanneer we de geschiedenis nagaan, dan zien we de machten van deze wereld zich ontwikkelen door middel van wijs-gerige, religieuze, kunstzinnige en wetenschap-pelijke stelsels, zich spoedend naar de eindtijd, getekend in de beesten in het boek Openba-ring. Vroeger schreef men waarschuwend tegen de televisie, omdat men vreesde dat de gevolgen van verwereldlijking niet zouden uit-blijven. Nu moeten we vaststellen dat de ge-volgen bittere werkelijkheid zijn.

Welk een omkeer, revolutie heeft het niet al teweeggebracht in de denkwereld en moraal van deze twintigste eeuw. Niet alleen de zonde van geweldpleging en ontucht, maar elke overtre-ding van Gods heilige wet wordt openlijk ge-progageerd door midden van onderwijs, we-tenschap, kunst, lektuur, nieuws en radio, maar wel het indringendst door „de wereld zichtbaar en zinlijk” in huis te nemen, dat is televisie.

Graag wil men het goed praten, omdat er nog wel eens wat goeds in is bijv. Woordverkondig-ing. Kan dit „goede” de toets van Gods Woord doorstaan? Geen televisie in huis, is naar veler mening negatief en dan plaatsen we ons en onze kinderen buiten deze wereld en worden deze wereldvreemd opgevoed. Is het negatief om tegen gevaren te waarschuwen?

Gods Woord spreekt positief van een vreemde-ling op de aarde, die door Hem, Die Zichzelf gegeven heeft voor zijn zonden, is getrokken uit deze tegenwoordige boze wereld, naar de wil van God en de Vader.

Welk een verderfelijke en verslavende invloed de televisie op en in de gezinnen heeft moge blijken uit onderstaand artikel uit de „neutrale” dagbladen van een dezer dagen.

„Zou iemand dwaas te noemen zijn die voor \$ 500,— in één maand de televisie niet ge-bruikt?”

In de omgeving van Detroit werd door de Detroit vrije Pers aan 120 gezinnen met tele-visie in huis een beloning van \$ 500,— in het vooruitzicht gesteld, wanneer deze door aange-stelde electriciëns hun televisie voor één maand buiten werking lieten stellen. Wat was nu resultaat? Slechts 27 gingen hier op in. De andere 93 weigerden pertinent. Een vrouw uit laatstgenoemde meerderheid zei tegen een ver-slaggever: Mijn man zou voor geen geld van de wereld op uw voorstel ingaan. Hij komt thuis van zijn werk en gaat voor de televisie zitten. Hij staat slechts twee keer op van zijn plaats. Een keer om te eten en eenmaal om naar bed te gaan.

Aan de minderheid die op het voorstel ingin-gen, welke uit verschillende milieus waren, werd gevraagd naar de reacties van de „televisie-loze” maand Enkele voorbeelden werden ge-publiceerd, o.a.:

Een echtpaar sprak niet meer tegen elkaar. Zes dagen achterelkaar dook mijn man achter zijn krant na zijn thuiskomst zonder één woord te spreken. Ik denk dat hij onnoemelijk leed zonder TV, verklaarde zijn vrouw.

Twee personen stopten met kettingroken.

Bijna allen zeiden dat ze meer lazen en uitgin-gen om kennissen te bezoeken.

Sommige kinderen speelden veel meer met elkaar, maar anderen zeurden en waren onuit-staanbaar en smeekten om hun TV.

De meesten van de vaders erkenden dat ze hun kinderen beter leerden kennen en vier gezin-nen hadden een beter huiselijk leven. Enz.

Is de schade door televisie aangebracht uit te drukken in geldswaarde? Zegt Gods Woord niet positief: Want wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld wint en lijdt schade zijner ziel? Leg uw ziel en die van uw kinderen in de balans van Gods Woord tegen de gehele „we-reld”, dan staat daarop geschreven: Gewogen en te licht bevonden!

De wortel van alle wereldgelijkvormigheid, bij-zonder tentoongesteld door de televisie, is in ons aller hart dat verdorven is. Daarom wie we ook zijn, ons is nodig de waarachtige bekering

des harten, de vernieuwing onzes gemoeds. Dan zullen we leren kennen niet enkel de wereld op het televisiescherm, maar zeker niet minder de wereld in ons hart als verdorven. Dan wordt geboren een droefheid naar God welke werkt een onberouwelijke bekering, in tegenstelling met de droefheid der wereld welke werkt de dood.

St. C.

Overgenomen uit „De Saambinder”, 56e jaargang, no. 13.

W.

B.

CHATTAM

In het jaarboek 1977 van de Free Reformed Church of North America komt een historisch overzicht voor van de gemeente te Chattam, die nu al meer dan 25 jaar geleden geïnstitueerd werd. We willen de hoofdzaak van dat overzicht hier overnemen, aannemende dat er onder onze lezers voldoende belangstelling voor wordt gevonden.

De eerste samenkomsten werden in particuliere huizen gehouden. Daarom is niet de juiste datum bekend van het begin hiermee. Later werd er een huis gehuurd met een klein zaaltje. Dat stond aan de King Street West en was eigendom van de Immanuel Baptist Church. Op 24 april 1951 werd de kerk geïnstitueerd. Rev. Zijdeveld van Grand Rapids leidde de dienst. Toen werden ook de brs J. Koopman Sr en H. Flootman bevestigd in het ambt van ouderling en diaken. De tekst voor deze dienst was: God van de hemel, die zal het ons doen gelukken en wij, Zijn knechten, zullen ons opmaken en bouwen, Neh. 2:20. Zo begon men in diepe afhankelijkheid van de Heere. We moeten erkennen, aldus de schrijver van het artikel in het jaarboek, dat we menigmaal Zijn zegeningen en weldaden verbeurd hebben.

Vóór de instituering van de kerk was er een samenkomst gehouden in het huis van de familie Brink Sr. Iedere aanwezige beloofde een bedrag aan geld voor het beroepen van een dienaar, als er een kerk zou worden geïnstitueerd. Hoewel de reactie erg gunstig was, werden er niet voldoende toezeggingen gedaan om met het werk voort te gaan. Echter, de broeders van het eerste uur besloten toch verder te gaan in het geloof en de uitkomst aan God over te laten.

Het was in het begin van de vijftiger jaren, dat duizenden emigranten van Gereformeerde overtuiging van Nederland naar Canada emigreerden, ook van de Christelijke Gereformeerde kerken. Het gaat om de emigranten uit deze kerken, hoewel niet vergeten mag worden, dat zich later anderen bij hen voegden.

Dat het 25-jarig bestaan van de gemeente mocht worden herdacht is niet te danken aan de grootheid en getrouwheid van de vaders, hoeveel zij ook geacht en gewaardeerd worden om wat zij in het geloof zijn begonnen en hebben voltooid, maar aan de getrouwheid van de Verbondsgod, Die geleid heeft en nog zegent.

Toen deze emigranten aankwamen vonden zij omstandigheden geheel verschillend van die zij gewoon waren. Zij moesten heel wat teleurstellingen verwerken. Hun aardse bezittingen waren weinig, maar zij offerden in het geloof van hun zuur verdiende geld voor de Heere en Zijn dienst.

In de zomermaanden van 1950 bezocht Ds. J. Tamminga van Enschede Canada en de Verenigde Staten. Hij preekte voor verschillende groepen emigranten en dadelijk voelde hij hun geestelijke noden. Ook onder de immigranten werd het gevoeld, dat zij een herder nodig hadden om hen te leiden in de grazige weiden van het Woord.

Van het begin af waren er banden gelegd tussen Ds. Tamminga en deze immigranten, die niet meer te verbreken waren. Ds. Tamminga werd op de eerste ledenvergadering beroepen. Hij nam het beroep aan en werd op 23 augustus 1951 bevestigd als eerste dienaar des Woords. Ongeveer september werd er de beschikking over een pastorie verkregen. Daar

werden vele kerkeeraadsvergaderingen gehouden, omdat er geen eigen kerkgebouw was. Ook de naam van mevr. Tamminga moet hier worden genoemd. In deze pastorie vonden vele vermoeiden een tijdelijk tehuis. Velen kunnen getuigen hoe mevr. Tamminga hen met blijdschap ontving in haar huis en hun een maaltijd voorzette. Velen werden vandaar gebracht naar een duurzamer verblijfplaats. Mevr. Tamminga noemde de pastorie soms een duiventil om de nadruk te leggen op het komen en gaan van zoveel mensen. In die eerste jaren moest veel werk door weinig mensen worden verricht.

Er waren slechts zeer weinig auto's beschikbaar voor het vervoer naar en van de kerk. Dit probleem nam vele uren van de predikant en van de kerkeeraad in beslag. De auto's van die dagen waren een heel verschil met wat we nu op de weg zien. Sommige auto's waren niet meer dan een geïmproviseerde versie van paard en rijtuig.

Het was in die dagen zeer moeilijk om in het levensonderhoud te voorzien. Gedurende de zomermaanden kon nagenoeg iedereen lange dagen maken in de bietenvelden of in een andere tak van landbouw-werk. De wintermaanden waren heel anders. Vele mensen waren zonder werk. Zij behielden nog het besef van afhankelijkheid van de Heere. Tijdens die maanden werd er catechetisch onderwijs gegeven en vergaderden de verenigingen regelmatig. In die eerste tijd werd er ook al een zondagsschool opgericht.

Ongeveer 2 1/2 jaar werden diensten gehouden in de Immanuel Church. Op 2 november 1953 kocht de gemeente de grond waarop het tegenwoordige kerkgebouw staat. Aanvankelijk werd alleen het basement gebouwd. Op 8 februari 1955 werd de eerste ledenvergadering in het nieuwe gebouw gehouden. Onze herder Ds. Tamminga nam op 24 augustus het beroep van de gemeente van Toronto aan. Na vier teleurstellingen nam Ds. C. Noordegraaf het beroep naar Chattam aan. Hij werd bevestigd op 2 januari 1958.

Tot die tijd waren alle diensten in de Nederlandse taal gehouden, maar het werd hoe langer hoe duidelijker, dat het noodzakelijk was op het engels over te gaan. Dit ging geleidelijk aan en op het ogenblik is er slechts één Nederlandse dienst per maand.

Na bijna vier jaar in onze gemeente gewerkt te hebben nam Ds. Noordegraaf het beroep naar Toronto aan. Gedurende de periode die nu volgde diende Rev. Bilkes Sr als consulent de gemeente vaak in de middagdienst. In 1962 en 1963 werden verschillende beroepen uitgebracht op dienaren in Nederland, maar voor alle werd bedankt.

Menigmaal waren de immigranten ontmoedigd, maar na tien jaren van hard werken moest worden getuigd, dat de Heere genadig voor hen was geweest. Nu zij meer gevestigd zijn, zijn hun inkomsten ook toegenomen.

Opnieuw wilden zij voor de Heere en Zijn dienst offeren. In het najaar van 1962 werden voorlopige plannen ontworpen voor het bouwen van een permanent gebouw op het bestaande basement. De Heere gaf hun een gewillig hart en een open hand, zodat op 14 maart 1965 de laatste dienst in het basement werd gehouden. De volgende dag begonnen de gemeenteleden af te breken wat hun eigen handen slechts tien jaren hadden opgebouwd. Gedurende de uitvoering van de bouw werden diensten gehouden in een zaal aan de Dover Street.

Op 23 augustus 1965 kwam de gemeente voor de eerste dienst in de nieuwe kerk bijeen, hoewel die nog niet klaar was. Op 21 april 1967 werd de kerk officieel in gebruik genomen.

Op 23 augustus 1967 werd een beroep uitgebracht op kandidaat A. Stehouwer, die dit beroep aannam. Hij werd bevestigd op 3 november 1967. Na onze gemeente 4 1/2 jaar gediend te hebben vertrok Ds. Stehouwer naar de gemeente van London. Na een vacante tijd van 3 1/2 jaar nam Ds. C. Bos van Drachten het op hem uitgebrachte beroep aan. Hij werd bevestigd op 27 februari 1976.

Hiermee is J. Koopman aan het eind gekomen van zijn historisch overzicht. Hij stelt nog eni-

ge toepasselijke vragen en wijst op de noodzakelijkheid van de voorbereiding voor de eeuwigheid. Hij schrijft: de allerbelangrijkste vraag is of we bereid zijn voor de dood en voor de wederkomst van Christus.

We willen het hierbij laten. Zo'n verslag geeft ons een overzicht omtrent de uitwendige kant van het gemeentelijke leven, maar licht ons niet in omtrent de geestelijke gesteldheid. Het is niet mogelijk om die in zo'n verslag op te nemen. Toch heeft zo'n verslag wel enige waarde, namelijk om te laten zien, hoe het gaat in het kerkelijke leven van een jonge immigranten-gemeente. Volgens het jaarboek bestond de gemeente op 1 januari 1977 uit 282 leden.

B.

DE MODE

1

Indertijd kregen we ter recensie een boek getiteld Keer Weder. We hebben toen een beoordeling gegeven en een en ander naar voren gebracht. Voor de goede artikelen in dit boek hadden we waardering. Daaronder behoort ook het artikel onder bovengenoemde titel: „De mode”, van de hand van Ds. Van der Ent. Dit artikel is waard om ook onder de aandacht te komen van hen, die het boek Keer Weder niet gelezen hebben of niet in staat zijn om daar alsnog over te beschikken. Daarom komen we nog eens op dit boek terug en willen we het artikel van Ds. Van der Ent in gedeelten in ons blad opnemen. We geven dus het woord aan de schrijver van het artikel.

Verantwoording

Om te komen tot de uitgave van dit boek, is mij verzocht een artikel te schrijven over bovengenoemd onderwerp. Dat is niet zo eenvoudig, als het mogelijk vele lezers voorkomt. Daarom heb ik een ogenblik gearzeld om de vraag bevestigend te beantwoorden.

Want „mode” is een grillige zaak. Daarom spreekt men ook wel van modegrillen. Dat wil zeggen, dat de mode iedere keer aan verandering onderhevig is. Zij kan de meest wonderlijke vormen aannemen op allerlei gebied. Door velen worden de mensen, door de „mode” die zij aanhangen, beoordeeld.

Houdt men van zwart, dan wordt men tot de zwaren gerekend. Houdt men van licht, dan wordt men bijgeschreven op de lijst van de lichten.

Men kan er dan wederzijds ook nog wel een tekst voor vinden, waarmede men elkander dan weer te lijf gaat, om toch maar het gelijk aan zijn kant te hebben. Zo wist eens een Ds. te vertellen dat Gods volk in het zwart gekleed moest gaan. Want het stond toch maar in de bijbel: „Ik ga de ganse dag in het zwart”, Ps. 38 : 7. Doch een andere Ds. had ook zijn materiaal bij de hand om het tegendeel te beweren. Hij moest eens een stel jonge mensen in het huwelijk bevestigen en had als tekst gekozen: „Laat uw klederen te allen tijde wit zijn, en laat op uw hoofd geen olie ontbreken”. Pred. 9 : 8.

Om de schijnbare tegenstelling, die door dit lukraak gebruik van teksten ontstaat, op te heffen, kan men de verklaring weer gaan zoeken in het „letterlijke” en „figuurlijke”. De voorstanders van de zwarte kleding zeggen dan: Je moet dat „wit” niet letterlijk nemen. Doch dat moet geestelijk worden verstaan. Het ziet op de reinheid des levens, en de olie getuigt van de werking des Heiligen Geestes. Daar kan ik het in zoverre mee eens zijn, dat beide zaken op zichzelf „waar” zijn. De mens is geroepen om rein te leven en zonder de werking van de Heilige Geest kan hij niet welgetroost en zalig sterven. Doch of hiermede volkomen recht gedaan is aan genoemde tekst (Pred. 9 : 8) blijft voorlopig nog een open vraag.

Van de andere kant zegt men dan weer, dat „zwart” geestelijk verstaan moet worden, en dat het niets te maken heeft met de kleren, die men dagelijks draagt. Want „zwart” is het teken van rouw. En een mens moet „berouw” kennen over zijn zonden. En dat kan er toch wel zijn, zonder dat men dit in de klederen tot uitdrukking brengt. Ook hier kan ik het mee eens zijn, want men moet inderdaad „berouw” kennen over zijn zonden in z'n leven, zal men ooit deel kunnen krijgen aan de troost, die voor de zodenigen weggelegd is, door het geloof in het bloed

van de Heere Jezus Christus, dat reinigt van alle zonden.

Doch hier moet ik zeggen, dat het met dit al voorlopig nog een vraag blijft, of men aan de genoemde tekst uit Ps. 38 volkomen recht gedaan heeft.

De uitdrukking zal onder velen van mijn lezers ook wel bekend zijn, dat men Gods volk kan kennen aan „gelaat, gewaad en gepraat”. Ik wil ook niet zeggen dat hier geen kern van waarheid in zit, maar dat het evenzeer waar is, dat het „gelaat, gewaad en gepraat” de beste kenmerken van een huichelaar zijn. Want de farizeeërs in de dagen van de Heere Jezus hadden een uitgestreken gelaat. Hun gewaad kon niet degelijker zijn en hun gepraat was zo vroom, dat schier iedereen er van onderste boven raakte.

Ik schrijf deze dingen, om u enigszins te doen gevoelen, dat de zaak waar het over gaat, niet zo eenvoudig is, en dat men ze met een tekst, een uitdrukking of een term niet af kan doen, en zeker niet in deze tijd, waarin velen voor alle dingen „nuchter” willen zijn. Hoewel ook ten deze de vraag blijft, of men het in werkelijkheid is.

Het schrijven over „mode” heeft bij mij ook bedenkingen opgeroepen, omdat ik persoonlijk mij voor mode weinig interesseer en zelf doorlopend als Ds. in het zwart gekleed ga. Ik doe dat, omdat ik altijd nog geloof, dat een dominee op een bepaalde manier kenbaar moet zijn. Hoewel ook hier weer de verschillen groot en vele zijn, als 't over het onderwerp „mode” gaat. Want dan doe je er toch op de één of andere manier weer aan mee, meer dan je vaak voor jezelf weten wilt. Wanneer heeft een mens, ook een dominee zichzelf doorgrond?

Daar komt ook nog bij, wat óók voor mij een bedenking vormde, om over het reeds eerder genoemde onderwerp te schrijven, dat ik geen modebladen lees. Ook al omdat het mijn interesse niet heeft en mij daar ten enenmale de tijd voor ontbreekt, daar ik niet eens aan veel andere lectuur kan komen, die ik ambtshalve wel zou moeten lezen.

En gevolg hiervan is weer, dat ik van „mode” eigenlijk weinig of geen verstand heb. En dan wordt het toch echt wel een waagstuk om er over te gaan schrijven. Te meer, daar je, zodra je over een dergelijk onderwerp gaat schrijven, dadelijk zelf er naar afgemeten wordt. Het publiek, wat dit leest, is zeer verscheiden en de meningen die onder het publiek leven, zijn even „grillig”, of misschien nog grilliger dan de mode zelf. Kortom, de dominee wordt aan de hand van hetgeen hij schrijft beoordeeld. En dan ben ik mij bewust, dat de één mij hopeloos ouderwets zal noemen, terwijl ik bij de ander toch weer de ijk niet halen kan, omdat ik in zijn ogen niet conservatief genoeg ben. Een derde houdt je voor een „midden-man”, waarmee je alle kanten uit kan. En ga zomaar door. De vrucht van dit artikel zal daarom wel zijn, dat ik beurtelings wordt „goed”- en „af”-gekeurd.

Wanneer al deze dingen, die nog met meerdere vermenigvuldigd zouden kunnen worden, u helder voor de ogen staan, dan zal het u duidelijk zijn, dat het schrijven over het gevraagde onderwerp een gewaagde onderneming is. En dan zeker voor een dominee, wiens positie in vele gevallen toch al zo kwetsbaar is.

Niettemin zijn we toch over onze aarzeling heen-gestapt, om positief te reageren op de gestelde vraag: „Zoudt u eens niet iets over de mode kunnen schrijven?” We willen dat doen, om zo mogelijk tot een evenwichtig standpunt te komen, dat bijbels verantwoord is, of jong en oud.

We willen de lezer echter wel verzoeken niet te oordelen voor de tijd, dat wil zeggen: vóór hij het artikel in zijn geheel gelezen heeft. Want het is een onderwerp, waar zeer veel kanten aan zitten ten, en die moeten om aan de zaak recht te doen, toch op de een of andere manier belicht worden.

We willen daarom dit onderwerp indelen in verschillende hoofdstukjes. Om het in domineestijl te zeggen: We willen het onderwerp behandelen aan de hand van verschillende punten:

1. De omvang van het onderwerp;
2. De mode en de materiële voordelen;
3. De mode en de geestelijke nadelen;
4. De mode en de bijbel;

5. De mode en de vreze Gods;

6. Kleren die niet in de mode zijn en toch nooit uit de tijd raken;

7. Welke kleren dragen wij?

Mogelijk zegt iemand: Dat kan een lange preek worden. Ik zou zeggen: Stel u gerust, we willen er geen preek van maken, en als u het toch zo wilt zien, dan heeft het „geschrevene”, dit voordeel boven het „gesproken”, dat je er niet aan één stuk door je aandacht aan behoeft te besteden. En als u het lezen „zat” wordt, dan doet u het boek maar dicht, en laat de rest voor wat het is. We hopen echter, dat u de „beste turf” onderin zult vinden.

Ds. H. C. v. d. Ent

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI!

De brief aan Filemon 17

„ en jegens al de heiligen”

Fil. : 5b

Men had liefde en geloof aan de Heere Jezus en jegens al de heiligen. En dat niet alleen met woorden, maar men zocht dit ook met de daad jegens elkander te bewijzen.

Liefde en geloof, ook tot elkander.

Ook hier, in de verhouding tot elkander, behoren liefde en geloof bij elkander. En toch is het goed om ze van elkander even te onderscheiden, zonder ze te scheiden.

Liefde tot elkander.

De liefde tot elkander functioneert alleen, wanneer de liefde tot het Hoofd in orde is. Als de liefde tot het Hoofd, de Heere Jezus, niet in orde is, dan is het met de liefde tot elkander ook niet in orde.

Liefde tot elkander. Hoe kan het ook anders, en dan goed geestelijk gezien. Men had voor elkander wat over. Ja men had voor elkander alles over. Zij vertoonden als leden van het lichaam, onder één en hetzelfde Hoofd, het beeld van het Hoofd. Want het Hoofd, de Heere Jezus, had voor hen alles over gehad. Zouden zij dan voor elkander ook niet alles over hebben?

Liefde tot elkander. De liefde zoekt ook te dienen. Ook hierin kwam openbaar, dat zij met het Hoofd verbonden waren. Want Die had eens tot Zijn discipelen gezegd: Ik ben in het midden van u, als een die dient. Hij diende hen met lichaam en ziel, met Zijn rijkdom en met Zijn goed. Kortom, met alles wat het Zijne was. Al datgene wat van Hem was, dat was ook van hen. Hij was met hen getrouwd, als een bruidegom met zijn bruid, en dan in gemeenschap van goederen. Zij mochten, namelijk die gelovigen, dan van zichzelf niets hebben, in zichzelf maar arm zijn, doch zij waren rijk in de Heere. Wie zal ooit de rijkdom van de gelovigen naar waarde kunnen schatten?

Liefde tot elkander. Dat wil dan in de praktijk zeggen, dat zij ook elkander hielpen. Als de één in nood zat, dan sprong de ander bij, dan stak men de handen uit de mouwen. En dat niet alleen, maar dan gingen ook de beurzen open. Het ging niet aan, dat de één een dubbele boterham had, en de ander nog geen halve. Dat zou wel zeer in strijd geweest zijn met de liefde tot elkander. Liefde tot elkander. Men diende elkander niet alleen met daden, maar ook met raad. Men waarschuwde elkander, wanneer er gevaren dreigden. Men onderwees ook elkander in die dingen, die ter zaligheid van node waren. De groten, die meer wisten dan de kleintjes, zochten die laatsten te onderwijzen, opdat ook zij zouden opwassen en toenemen in de kennis en in de genade van de Heere Jezus Christus. Men deed dit met veel geduld. Want hoeveel geduld had de Heere met hen niet moeten hebben; en hoeveel geduld moest Hij nog niet met hen hebben?

Als zij daaraan dachten, neen, dan gaven zij niet gauw de moed op, als die kleintjes niet zulk een spoedige voortgang maakten. Men zocht dan de oorzaken op te sporen, om die zo mogelijk weg te nemen, opdat men zonder belemmering voortgang in het geestelijke onderwijs zou kunnen maken.

Liefde tot elkander. Dat hield ook in, dat de sterken de zwakken droegen. Want die zwakken, zie je, dat waren mensen, die nog niet zo sterk op hun benen stonden, die werden soms gemakkelijk verleid, die vielen ook heel gemakkelijk. En dan konden zij van zichzelf on-

mogelijk overeind komen. Doch dan waren de sterken er om de zwakken te helpen. En dan liet men zich ook helpen. Het oog zei dan niet tot het oor: Ik heb u niet van node. En de hand zei dan niet tot de voet: Ik heb u niet van node. Want het waren elkanders leden. Men zocht daarom elkander op te richten en te sterken.

Liefde tot elkander. De een zocht ook niet over de ander te heersen. De een keek ook niet uit de hoogte op de ander neer, zo met de gedachte van: Ik weet meer dan jij, ik ben verder gevorderd dan jij. Of: Jij mag tegen mij wel op zien, want ik ben al zo lang op de weg, en jij komt pas kijken. Ach neen, zo dacht men niet. Men had liefde tot elkander en daarom achtte de één de ander uitnemender dan zichzelf. Men wilde voor elkander de minste wezen. De grootste man, die boog, zo nodig, voor het kleinste kind.

Paulus had gehoord dat men liefde had jegens elkander. Wat was dat daar toch een rijk gemeenschapsleven. Dat kon niet verborgen blijven. Daar ging wat van uit. Geen wonder, dat het gerucht van die liefelijke gesteldheid van die huisgemeente doordrong tot zelfs in de gevangenis te Rome toe, waar Paulus zich bevond. De liefde verspreidde daar echt een aangename geur. Het was een reuke des levens ten leven.

Men had niet alleen liefde jegens elkander, maar ook geloof.

Het één, zo hoorden we, is wel van het ander te onderscheiden, maar het mag er niet van afgescheiden worden.

Geloof aan elkander.

Wat wil dat eigenlijk zeggen? Jullie moeten dit wel goed begrijpen en het niet zo verstaan dat de gelovigen in elkander geloofden tot zaligheid. Want als men dat zou hebben gedaan, dan zou dit de eer van de Heere Jezus niet ten goede gekomen zijn. Dan zou men Hem juist daardoor onteerd hebben.

Zo iets komt men tegen in de Roomse kerk. Daar gelooft men in de heiligen, zoals Maria en de apostelen en andere groten in het koninkrijk Gods, die door Rome tot heiligen zijn verklaard. Doch dat is in de grond der zaak niets anders dan een vervloekte afgoderij. We moeten niet schromen om dit ook nu nog met de oude Heidelberger Catechismus zó te zeggen.

Zo iets komt men niet alleen in de Roomse kerk tegen. Doch ook in de protestantse kerk, zonder dat men er nog tegen protesteert ook. Men gelooft dan in de kinderen van God. Als zulk een kind van God er het stempel van echtheid op zet, dan is men tevreden, dan is men gerust. Men is dan toch door die of die maar zalig gesproken. En die kan het toch wel weten. Men stelt dan zijn vertrouwen op kinderen van God, zonder dat men de God van die kinderen zelf ooit ontmoet heeft.

Doch laat ik de zodanigen zeggen, dat als zij op de „zaligspreking” van een mens het huis hunner zaligheid bouwen, dat het op een zandgrond staat, die niet houdbaar is voor de eeuwigheid. Weest ten deze gewaarschuwd. Want ge zoudt wel eens méér Rooms kunnen zijn dan ge zelf vermoedt.

Geloof aan elkander, wat is dat dan? Zo hoor ik jullie vragen. Paulus had gehoord dat men dit ten huize van Filemon had.

Het wil niets anders zeggen, dan dat men elkander vertrouwde. Geloven is ook vertrouwen. En begrijp dat dan nu ook weer niet verkeerd. Want het vertrouwen van elkander, wil zeggen dat men niet wantrouwend tegenover elkander stond. Men liep, om het zo te zeggen, niet schouderophalend aan elkander voorbij. Men kende en erkende elkander echt als broeders en zusters in de Heere.

Wat brengen deze weinige woorden ons een liefelijk beeld voor de aandacht, van die kleine gemeente, ten huize van Filemon. Men had liefde en geloof aan de Heere Jezus en jegens elkander.

En hoe is dat alles nu?

We belijden elke zondag — sta je daar wel eens bij stil? — „Ik geloof een heilige, algemene, Christelijke kerk; de gemeenschap der heiligen.” Doch wat wordt daar in de praktijk van gezien? en dan bedoel ik niet: „vormelijk”, maar: „wezenlijk”.

„Vormelijk” — voor de vorm, wil dat zeggen — lijkt het er hier en daar nog wel op. Men heeft zich afgeschermd binnen z'n eigen kerkmuren

en denkt dan dat buiten die muren de „Kerk” op houdt. Ieder heeft dan binnen die muren zo zijn „eigen diensten”. Doch dat zijn dan meer „diensten aan zichzelf” dan dat men de Heere en elkander dient. Er gaat dan ook niets van naar buiten uit. De kerk lijkt, helaas, zo vaak op een dierentuin, waar alle „leeuwen en beren” in aparte hokken zitten. En dat is maar goed ook. Want als de tralies zouden worden weggebroken, ik zou niet weten wat er stond te gebeuren. Maar dat kunnen jullie wel raden. En als je niet blind bent, dan kun je het wel zien ook. Men verbijt en vereet elkander. Dat is maar al te droeve werkelijkheid.

Wordt er dan van het „wezenlijke” — zoals het wezen moet — niets meer gevonden? Dat zou ik niet willen ontkennen. Maar dat het dun is, dat zal een ieder, die niet geheel blind is, mij wel moeten toestemmen. Hoe diende hier de bede geslaakt te worden: „Ontwaak Noordenwind, en kom, gij Zuidenwind; doorwaai mijnen hof, dat zijne specerijen uitvloeien. O, dat mijn Liefste tot Zijne hof kwame en ate Zijne edele vruchten!” Hoogl. 4:16.

Dat deze bede niemand vreemd zal mogen zijn. Voor ditmaal weer genoeg.

Jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent

BOEKBESPREKINGEN

Uitgaven van De Gereformeerde Bibliotheek te Goudriaan

1. STEMMEN UIT GENEVE.

De 41e bundel verscheen. Deze bevat de laatste preken van Calvijn over het boek Job en wel van hoofdstuk 40:18 tot 42:17. Daarmee zijn alle preken van Calvijn over dit bijbelboek opnieuw in druk verschenen en zo zijn ze weer binnen het bereik van velen gekomen. De preken zijn leerzaam. De abonnementsprijs is f 4,- per aflevering.

2. STEMMEN UIT WITTENBERG.

Doorgaans bevatten deze Stemmen preken enz van Luther en zijn tijdgenoten. In deze, de 32e, bundel vinden we een gedeelte van de Vragen en antwoorden tot opheldering en bevestiging van de Heidelbergse Catechismus. Kohlbrugge, die dit boekje schreef, gebruikte het bij zijn onderwijs aan oudere catechisanten. We hebben al vaker op de werken van deze van God geleerde prediker gewezen. Hij spreekt nog nadat hij gestorven is. Op zijn sterfbed sprak hij: de Heidelbergse, de eenvoudige Heidelbergse, houdt daaraan vast, kinderen. Ook deze bundel kost f 4,-.

B.

J.C. Philpot TWINTIG VERZAMELDE LEERREDENEN

Boekhandel G.J. van Horssen-Barneveld.

Wie kent de preken van Philpot niet? Van deze begaafde dienaar des Woords, die in de vorige eeuw in Engeland leefde en werkte, zijn vele preken in het Nederlands vertaald en telkens komen er weer herdrukken van die preken van de pers.

Van Horssen heeft nu twintig preken verzameld en uitgegeven, die al eerder in ons land verschenen zijn. Op de voorpagina van het boek staat vermeld, dat deze preken niet voorkomen in o.a. De Evangelie-Predikstoel, 5 achttallen en 12 zestallen. En de uitgever schreef ons: Na vergelijking van 169 preken is gebleken, dat deze reeds jaren zijn uitverkocht en niet voorkomen in de thans leverbare uitgaven.

De preken gaan over onderscheiden teksten: 2:14-15, Hebr. 2:8, Efeze 5:25-27, Col.3:2-4, Rom. 12:1-2, 1 Petr. 4:12-13, Hebr. 12:24, 2 Cor. 1:9-10, Hosea 11:4, 1 Joh. 5:20, Rom. 5:20b-21, 1 Thess. 1:5a, Joh. 15:8, Efeze 4:14-15, Efeze 4:15b-16, Lev. 13:45-46, 14:14, Matth. 11:25, 2 Tim. 2:11-13 en Psalm 17:8.

Philpot was een prediker, die geliefd was en is bij Gods volk. Hij is een bevindelijke prediker, die altijd weer komt tot het verklaren van de wegen, die de Heere met Zijn volk houdt en altijd weer voorstelt, wie de Heere voor Zijn volk is en blijft.

Hij was Baptist en daaruit is te verklaren, dat in het algemeen gemist wordt het waarschuwen van onbekeerden en het oproepen tot bekering. Dat is een gemis, maar dat wil natuurlijk niet zeggen, dat Philpot geen bewogen hart gehad heeft noch het heil van zondaren gezocht heeft.

De Heere moge deze preken gebruiken tot waarachtige bekering van zondaren en eveneens tot onderwijs en vertroosting van hen, die op de weg des levens zijn.

Het werk is uitgegeven in een prachtband en kost f. 37,50.

Th. Delleman:

CHRISTEN EN CREMATIE

Uitgave van Boekencentrum B.V. postbus 84176, 's gravenhage.

De schrijver is gereformeerd predikant geweest. Van 1947 tot zijn emeritaat was hij studentenpredikant te Groningen. Hij is onlangs plotseling gestorven. Hij hield zich bezig met de vragen van sterven, begraven en opstanding. Hij was zelf niet tegen crematie. Hij acht deze niet in strijd met de Schrift. Hij schrijft aan het slot van blz. 59: Al deze nieuwe uitspraken zijn te danken aan de nieuwe bril waarmee de bijbel gelezen wordt, en dit is ook het geval bij de nieuwe beoordeling van de kwestie 'begravenis-crematie'. Bij die nieuwe uitspraken gaat het over uitspraken van de Generale Synodes van de Gereformeerde Kerken van de laatste jaren. De schrijver is het met de nieuwe zienswijze eens. Dat moet bij de beoordeling van dit werkje worden bedacht. Het is bedoeld als een pastorale handreiking ten dienste van de geloofsbezinning op vragen rondom de crematie. Het bevat verschillende gegevens ook omtrent de toename van het aantal gevallen van crematie en de oorzaak daarvan.

Onder de lectuur op dit gebied neemt dit werkje een eigen plaats in. Het is goed er kennis van te nemen, maar men leze kritisch met het oog op genoemd uitgangspunt van de schrijver.

Het is een werk van ruim 100 blz. en het kost f. 15,-.

Prof. Dr. W.H. Velema en I.A. Kole

OP DE KEPER BESCHOUWD 1

Uitgeversmaatschappij J.H. Kok B.V. - Kampen.

Dit werkje van 80 blz. bevat een serie lessen over ethische en sociale vragen.

In een woord vooraf zeggen de schrijvers het volgende: Er blijkt in de hoogste klassen van het VWO en HAVO en ook aan Pedagogische Academies behoefte te bestaan aan lesmateriaal over ethische en sociale vragen. Dit boekje is geschreven op aandrang van docenten in die takken van onderwijs. De omvang is mede met het oog op de prijs beperkt gehouden. De bedoeling is dat regelmatig andere deeltjes zullen volgen. De opzet spreekt voor zichzelf. Er is een informatief gedeelte, door de eerste ondergetekende verzorgd. Daarna volgen aanwijzingen met het oog op voorbereiding en uitwerking van de les, alsmede leestukken die van zeer gevarieerde herkomst zijn. Dit gedeelte is verzorgd door de tweede ondergetekende. Beide auteurs dragen naar de aard van hun inbreng gemeenschappelijk de verantwoordelijkheid voor deze uitgave. Een korte bespreking van verdere literatuur is erbij gevoegd met het oog op verbreding en verdieping van het onderwerp in verband met een spreekbeurt of te maken werkstukjes.

De eerste ondergetekende is uiteraard Prof. Velema en de tweede de andere schrijver.

We hebben met grote belangstelling dit werkje gelezen en zouden het in handen wensen van allen voor wie het bestemd is.

Het werkje handelt over: Ethische gezichtspunten bij de waardering van literatuur, Het recht van straffen, Kunstmatige insinatie, Het humanisme en Secularisatie, allemaal belang-

**Zoekt U alleen verantwoorde boeken
Kom dan bij boekhandel Kool zoeken**

**Dus niet langer gezocht,
Daar al uw boeken gekocht.**

Wij leveren en verzorgen gaarne al uw in-
tekeningen van al uw

★ **Boekwerken - Bijbels - Psalmboeken, (uitsluitend Statenvertaling) - Houtbrandteksten - Tegels - Houtsnijwerk - Boekenleggers, enz. enz.**

UITGEVERIJ - BOEKHANDEL

KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal - Tel. 08385 - 13978 - Postbus 177 - Antwoordnummer 77
Giro 280572 - Bankrek. Rabobank Veenendaal
Rek. nr. 36.51.10.191.

rijke onderwerpen, die vandaag aan de orde zijn.

In het eerste onderwerp komt duidelijk naar voren, dat er invloed uitgaat van allerlei lektuur. Het lezen laat wat na. Daarom is grote waakzaamheid geboden. We denken aan onze jeugd als het gaat over zaken die nu de aandacht vragen. We kunnen daar ook allerlei bijbelvertalingen onder begrijpen. Er komen nieuwe ideeën naar voren in boek en blad en op andere wijze. Het telkens weer horen of lezen laat sporen na. Men gaat gemakkelijk spreken en denken zoals de ander dat doet. Hier dreigen grote gevaren. We zouden nog het een en ander willen aanhalen, maar we zouden te breed worden. Het is veel beter, dat men dit werkje aanschaffe en er een nuttig gebruik van make. 9.90.

Het kost f.9.90.

B.

TALRIJKE

DANKBETUIGINGEN

ontvangen wij van hen die ten einde raad één van onze meer dan 40 verschillende kruidenrecepten bestelden, o.a. eczeem, galsteen galaandoening hoge bloeddruk, hoofdpijn, ischias, koorts, kriebelhoest, laxeer, migraine, vermagering, zenuwen enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand

à f 12,50

(verzendkosten inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW !!!

De soorten vermagering, zenuwen en vochtafdrijvend, nu ook in tabletvorm

Maandkuur f 15,-

Drogisterij

SIKKING

Barvevestraat 5

Haarlem

Tel. 023 - 312882

Giro 190509

Voor bijbels, boeken en

muziek

is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad

Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

**Lindenberg's
boekhandel**

Slaak 4-8 (postbus 4209)

ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

HOTEL

DREYEROORD - OOSTERBEEK

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

Voor al Uw

★ **BOEKEN**

★ **BIJBELS en**

★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

HOOFDONDERWIJZER

en

DRIE ONDERWIJZERS

gevraagd.

De "Rehoboth Christian School"

van de gemeenten van Dundas en Hamilton hoopt op 5 september 1978 D.V. haar deuren te openen.

Belangstellenden, die onderwijzersopleiding hebben, de Engelse taal kunnen en de noodzaak inzien van Christelijk onderwijs overeenkomstig Gods Woord en onze belijdenis worden verzocht om te solliciteren in eigen handschrift. Salaris wordt betaald overeenkomstig opleiding en ervaring.

SOLLICITATIE ADRES:

THE REHOBOTH CHRISTIAN SCHOOL SOCIETY

c/o

MR. J. HAMSTRA
R.R. 1, MILLGROVE
ONTARIO
CANADA
LORIVO.